

CHWIŁA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 3, I. p.

Należność pocztową opłacono ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.264.

Cena egzemplarza 12 Mk.

PRENUMERATA: Miesięczna we Lwowie 290 Mk. — zamiejscowa 320 Mk. — zagr. 400 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. nonp. 15 Mk., nadeślanie i nekrologia za wiersz dwuszp. nonp. 40 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 70 w tekście i przed kr. 80 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 120 Mk., gratulacje i zawiadom. zaręczy nowo i ślubne za wiersz nonp. 60 Mk., najemniej 8 w. — 300 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 5 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 8 — Mk., dużym drukiem podwójnie, paski na stronach tekstowych oblicza się według taryfy nadesłanego. — Wszystkie ogłoszenia w soboty i święta żyd. o 50% drożej.

Penetration pacifique.

Topczący się obecnie w organizacji syjonistycznej ostry spór między „dysydentami amerykańskimi” a kierownictwem organizacji, jakkolwiek znajduje wyraz na kongresie karlsbadzkim, przecież przy rzeczowym jego istoty charakterze i przy wzajemnej ustepliwości obu stron niewątpliwie zostanie bądź zupełnie załatwiony bądź przynajmniej tak załatwiony, aby zgodna współpraca dla wspólnego celu była możliwa. Połobnie spodziewać się można, że różnice zdań jakie od wybuchu wojny w organizacji nagromadziły się, i szczególnie różnice zdań, jakie co do praktycznej realizacji bezpośrednich celów syjonizmu określonych deklaracją Balfourską i uchwałą w San Remo rozszerzyły się i wytworzyły mniej lub więcej uzasadnione ugrupowania, wyrównają się i ustąpią pod wpływem dyktusyi i osobistego zetknięcia się towarzyszy z wszystkich stron świata. Jedno tylko i to zasadnicze zagadnienie mimo przychylnego stanowiska rządu wielkobrajskiego a także innych rządów europejskich pozostanie na razie nierozwiązane, bo i kongres karlsbadzki prawdopodobnie będzie szukał tylko wyjścia, ale nie znajdzie go. Jestto ukstałowanie stosunku organizacji syjonistycznej i jej przyszłej pracy w Palestynie do narodu arabskiego.

Zagadnienie to jest zbyt trudne i ważne, iżby można je załatwić kilku takimi lub owemi hasłami. Frazes o solidaryzowaniu się Żydów palestyńskich względnie syjonistów z Arabami jest równie niebezpieczny jak świadczące o krótkowidziwie twierdzenie, iż Arabowie, względnie ich przywódcy, których dziełem ma być ruch arabski w Palestynie, dadzą się bądź zgnieść silną ręką bądź uspokoić lub zaspokoić posadami urzędniczymi lub korzyciami materialnymi. Trudność problemu właściwie pochodzi stąd, że dotychczas Arabowie palestyńscy nie sformułowali żadnego pozytywnego żądania, lecz że podobno pod wpływem europejskiej nauki antyżydowskiej zajmują stanowisko wyłącznie negatywne względem Żydów: nie chcą mieć Żydów w Palestynie.

Wobec takiego stanowiska w rzeczy samej Żydom, których nieprzedawnione prawa do „Erec Izrael” jako do siedziby narodowej „national home” uznać wreszcie międzynarodowy trybunał, trudno ustąpić. Jednakowoż okazuje się konieczność szukania pewnego modus vivendi. Pod tym względem nie brakuje mniej lub więcej szczęśliwych projektów, które niezawodnie przez kierownictwo organizacji syjonistycznej będą rozpatrywane. Gdy jednak wszystkie niemal tego rodzaju projekty noszą na sobie odcień polityczny i już temsamem słabe mają widoki powodzenia, na szczególnej uwagę zasługuje projekt, pozbawiony w zupełności charakteru politycznego i poruszony w ostatnim czasie przez Dra Hugona Bergmanna, dyrektora biblioteki narodowej w Jerozolimie i przysałego inspektora szkolnictwa żydowskiego w Palestynie. Projekt ten wręcz odrzuca politykę a domaga się kolonizacyi.

Zdaniem Bergmanna winien obecnie syjonizm polityczny usąpić miejsca syjonizmo-

XII. Kongres syjonistyczny w Karlsbadzie.

Karlsbad 8 września (tel. wł. ht.) Nocne posiedzenie plenarne wypełniły referaty prof. Warburga o Z. F. N., dra Soskina o kolonizacji i dra Edera (przewodniczącego komisji syjonistycznej w Palestynie) o problemie emigracyjnym.

Za projektem Soskina, którego plan kolonizacyjny opiera się wyłącznie na drobnych gospodarstwach, oświadczył się Trietsch, przeciw temu projekto- wi — oświadczył się rzeczoznawca Etinger.

Dr. Bodenheimer staje w obronie dokonanego kupna kompleksu gruntu w Emeq Jesreel.

Lewin-Epstein występuje przeciw współdzielniom i zbiorowym farmom. Delegaci ugrupowań robotniczych protestują przeciw wywodom przedmowców.

Agronom Dyk broni systemu spółki osiedlczej Oppenheimera. Niepowodzenia kolonii Merchawiah urządzonej wedle systemu Oppenheimera należy przypisać przyczynom specjalnym, jednak nie wolno wyciągać wniosku, jakoby system Oppenheimera nie był odpowiednią formą kolonizacji Palestyny.

Delegaci Wilkański i Gottlieb wypowiadają się przeciw jednostronnemu uprzywilejowaniu robotników.

Exposé Weizmanna w komisji permanentnej i politycznej.

Karlsbad 8. września (tel. wł. ht.) Prace poszczególnych komisji są w pełnym toku. Na posiedzeniu komisji permanentnej i politycznej wygłosił prof. Weizmann exposé, w którym szczegółowo omówił aktualne zagadnienia polityki żydowskiej.

Do prezydium komisji politycznej wybrano posła Grynbauma oraz Hermana Strucka.

Delegat Hindis poruszył sprawę stałego kongr. su, do którego delegaci zostali by wybrani na 4 lata. Egzekutywa tego kongresu byłaby odpowiedzialna przed Komitetem Wykonawczym.

Skład i siedziba przyszłej egzekutywy.

Karlsbad 8. września (tel. wł. ht.) Jak mię informują, dozna przyszła egzekutywa rozszerzenia. Jako nowi członkowie egzekutywy wchodzi w rachubę

dr. Sołowiejczyk dla pracy dyplomatycznej, dr. Jerzy Halpern dla finansów i Kosenblatt (Ameryka) dla propagandy palestyńskiej.

Departamenty dla spraw dyplomatycznych, finansów i organizacyjnych mają pozostać w Londynie przy równoczesnem urządzeniu równoległych departamentów w Palestynie, która ponadto będzie siedzibą biura emigracyjnego i kolonizacyjnego.

Sokołow ma osiąść w Palestynie.

Karlsbad 8. września (tel. wł. ht.) Naczelné kierownictwo spraw administracyjnych w Palestynie ma być poruczone Nahumowi Sokołowowi.

Prace komisji organizacyjnej.

Karlsbad 8. września (tel. wł. ht.) Komisja organizacyjna pracuje nad zmianą statutu organizacyjnego oraz projektem rozszerzenia kompetencji Komitetu Wykonawczego, nadto nad reformą poboru opłaty szeklowej.

Usyszkin nie wejdzie do egzekutywy?

Karlsbad 8. września (tel. wł. ht.) Wedle obiegujących pogłosek kandydatura Uszszkina do egzekutywy nie wchodzi więcej w rachubę.

Skład Komitetu Wykonawczego.

Karlsbad 8. września (tel. wł. ht.) Jak słyhać, zamierzona jest redukcja ilości członków Komitetu Wykonawczego do 38. Komitet Wykonawczy objąłby także funkcję organu kontrolnego, któryby odbywał posiedzenia co 3 miesiące.

Sprawa legionu nie będzie rozpatrywana na Kongresie.

Karlsbad. Projekt Zabotyńskiego w sprawie utworzenia legionu żydowskiego usunięto z porządku dziennego: Kongres nie będzie go wcale rozpatrywał.

»Keren Hajessod«.

Karlsbad 8. września (tel. wł. ht.) Na komisji finansowej zaproponowano, by »Fundusz Podwalin« stanowił instytucję ogóln żydowską. Zarząd »Keren Hajessod« winien by się składać w połowie z syjonistów a w połowie z ofiarodawców.

—12—

wi praktycznemu — co prawda — na wyższym od dawnego poziomie stojącemu.

W Palestynie mimo ooczenia arabskiego brak zupełnie warunków nienawiści do Żydów. Tam odmienne panują stosunki gospodarcze aniżeli w Europie i odmienna też jest tam rola Żydów. W Europie Żydzi uważani są — nieraz i rozory — zdają się za tem przemawiać

— za żywioł ekonomicznie zbyteczny lub zbędny, za „użytkowców”. W Palestynie natomiast Żydzi — choć dotychczas w skromnej mierze — stanowili i stanowią żywioł twórczy. Cała kolonizacja żydowska opiera się na twórczej pracy kolonistów, robotników, nauczycieli. Żydzi wnieśli i wnoszą wartość do kraju. Arabowie mogą się przekonać, że ży-

dzi mogą im przynosić istotne korzyści, także korzyści, jakich żaden naród drugiemu nie przynosi. Żydzi osuszają bagna, przeprowadzają asanizację kraju, zakładają szkoły (także dla Arabów, jak np. w kolonii Rosz Pinah), szpitale, biblioteki, muzea, z których mogą korzystać i faktycznie korzystają także Arabowie.

Jeżeli mimo to Arabowie nie tylko tego nie uznają, lecz nawet odnoszą się do Żydów nie-nawistnie a nawet wrogo, winni temu są bardzo często sami Żydzi. Propocowano (Zangwill), aby „wysiedlić” Arabów z Palestyny, występowało z postulatem, że Palestyna musi być tak hebrajska, jak Anglia angielska, wołano głośno: musimy mieć większość żydowską. Musiano to uważać za dążenie do władzy, za europejską ideologię władzy, za „egoizm narodowy”. Niektórzy tworzyli taką ideologię z chwilowej rozpaczy, powtarzając ciągle: musimy zająć Palestynę, gdyż nie mamy wyboru, musimy wyprzeć Arabów, nie mając ojczyzny, kiedy oni mają Mezopotamię i Arabię”. Faktycznie rozpacza taka i tragika nie miała i nie mają podstawy. Faktycznie bowiem kolonizacja żydowska wzbogaciła i ugruntowała utrwalała osady wiejskie arabskie i podniosła ich kulturę.

Tylko frazes polityczny, który nie odpowiada rzeczywistości, tylko szumne deklaracje polityczne, które niby stoją za każdym przybyszem żydowskim, zdaniem Dra Bergmanna, wywołują antagonizm żydowo-arabski.

Pragnąc tedy usunąć ten — nieracjonalny — arogantyzm, powściągnąć arogancję syonistyczną, zdaniem Dra Bergmanna zaniechać szumnych politycznych frazesów i deklaracji, lecz faktycznie pracować. Oczywiście nie można obecnie wracać do pierwotnej, drobniagowej pracy. Ale na pierwszym planie powinna być kolonizacja i budowa gospodarcza — w większym stylu, praca, która niezawodnie będzie połączona z korzyścią zarówno dla Żydów jak dla Arabów. W ten sposób zadanie obecnej organizacji syonistycznej zmierzać powinno do pokojowego wnicania w Erec Izrael, do „penetration pacifique”. Słowa dzielą, fakta łączą.

P. Almon.

Konstytucja dla Palestyny.

Londyn. (ZBK.) Dowiadujemy się, że projekt proponowanej konstytucji dla Palestyny, który został opracowany przez Wysokiego Komisarza w 4'ch wzorach, otrzymano już w Londynie. Rząd angielski przesłał natychmiast owe 4 projekty konstytucyjne syonistycznej organizacji z prośbą o wypowiedzenie zdania w tej mierze, względnie o podanie zmian, które uważa za konieczne, lub też o przedłożenie nowego projektu.

Nowy plebiscyt na G. Śląsku?

Warszawa 8 września (tel. wł. eg.). Berliński „Lokalanzeiger” donosi z Londynu, iż zajmują się tam sprawą przedłożenia komisji czterech propozycji odbycia ponownego plebiscytu na G. Śląsku.

Skrzydłowski — posłem przy Watykanie.

Warszawa (Pat). W „Monitorze Polskim” ogłoszono wczoraj nominację Władysława Skrzyńskiego, dotychczasowego posła w Madrycie, na posła przy Watykanie, z równoczesnym odwołaniem go z poprzednio zajmowanego stanowiska.

Z obrad Ligi narodów.

Genewa. (Pat). Od specjaln. koresp. Obecna sesja zgromadzenia Ligi narodów rozpoczyna między innymi podania o przyjęcie w poczet członków Ligi, złożone przez Łowę, Estonię, Litwę i Węgry. Przewodują nader ożywioną dyskusję polityczną w sprawie przy-

jęcia do Ligi Węgier, gdyż mała ententa przedewszystkiem zaś Czechosłowacya jest zdecydowana sprzeciwić się kategorycznie przyjęciu Węgier. W łonie ententy panuje przekonanie, że prośba Węgier nie zostanie uwzględniona. Zdaniem przedstawicieli małej ententy przeciwko przyjęciu Węgier głosować będzie 20 państw.

Jak się dowiaduje korespondent P. A. T., Benes, minister spraw zagranicznych oraz pierwszy delegat Czechosłowacyi, opuści w dniach najbliższych Genewę i uda się do Pragi. W czasie jego nieobecności, która potrwa prawdopodobnie przez dłuższy czas, delegacyi czechosłowackiej przewodniczyć będzie prawdopodobnie minister płonoc Czechosłowacyi w Paryżu Osuski.

Kwestya irlandzko-angielska.

Paryż. (Pat). Radio. Lloyd George po konferencji z królem udał się w środę na posiedzenie rady ministrów, gdzie przedstawił główne zarysy swej odpowiedzi na ostatnią notę irlandzką. „Times” podaje, że odpowiedź angielska zawiera wielkie ustępstwa dla Irlandyi oraz że rząd angielski zaprasza sinfeinistów na konferencyę na 27. bm. Odpowiedź angielska będzie ogłoszona jutro popołudniu.

Invermes. (Pat). Reuter. Wczoraj odbyło się ważne posiedzenie rady gabinetowej w sprawach irlandzkich. Przed gmachem obrad zebrały się tłumy publiczności i żywo akklamowały Lloyda Georgea, który wracał z dwugodzinnej audyencyi u króla.

Jak słyca, Lloyd George jest zdania, że koniecznym jest kontynuować rokowania z sinfeinistami. Rokowania mają dotyczyć głównie tego, aby sinfeinistom dać pewien termin do przyjęcia lub odrzucenia warunków. Odpowiedź rządu przyjęła rada jednomyślnie i kuryer sinfeinistów zabrał ją natychmiast do Dublinia.

Warszawa 8 września (tel. wł. eg.). Wydział Wykonawczy „Labour Parthy” uchwalił wysłać telegram do Lloyda Georgea z żądaniem wszczęcia natychmiastowych rokowań z Irlandczykami. W tej uchwale jest powiedziane, że naród wielkobrajtyjski żąda zgody z sinfeinistami a zwłaki zawodowe i robotnicze są przeciwnie wszelkim gwałtom i domagają się natychmiastowego zwołania konferencyi pokojowej.

—II—

Niemżliwość nawiązania stosunków handlowych z Rosyą.

Chrystyania. (Pat). Jennings, przedstawiciel 50 firm amerykańskich, który powrócił właśnie z Rosyi, stwierdził zupełną niemożliwość prowadzenia interesów handlowych z obecną Rosyą. Jeden czynnik działa tam niezależnie od drugiego. Pieniądzy za towary nie mógł on od nikogo uzyskać, został natomiast doszczętnie obrabowany.

—II—

Rokowania rządu berlińskiego z bawarskim.

Berlin. (Pat). W środę popołudniu rozpoczęły się u kanclerza rzeszy rokowania rządu rzeszy z przedstawicielami rządu bawarskiego i bawarskich partii koalicyjnych. Rokowania trwały do godz. 7.30 wieczorem, poczem je odroczone do dnia dzisiejszego. W obradach dzisiejszych ujawniła się chęć porozumienia. Obie strony dają do kompromisu, polegającego na tem, że stan wyjątkowy w Bawaryi byłby formalnie utrzymany, ale równocześnie Bawaryja udzieliłaby gwarancji, że stan ten nie będzie stosowany wyłącznie przeciwko lewicy.

—II—

Pamiętajcie o uchodźcach z Ukrainy!

Zafaru austriacko-węgierski.

Budapeszt. (Pat). Węg. B. K. Z Szopronia donoszą, że pod Kirschlag przyszło wczoraj do rzyczki między powstańcami i austriackimi siłami zbrojnymi, która trwała do rocy. Powodem tego było uprowadzenie przewodcy powstańców Emeryka Ego-na. W wielu gminach zatakowali powstańcy żandarmerię austriacką i przekroczyli w posęgu za nią granicę Kirschlagu. Prasa austriacka atakuje z tego powodu ostro Węgry, a także i urzędowe austriackie oświadczenie w tej sprawie stwierdza, że ze strony węgierskiej musi być potwierdzone, iż powstańcy faktycznie pod Kirschlag przekroczyli granicę i walczyli z kompanią rechswehry.

Urzędowy komunikat węgierski donosi, że powstańcy mieli ubrania cywilne i nie było między nimi żadnych formacyi wojskowych, wobec tego oświadczenie austriackie jest niezgodne z faktycznym stanem rzeczy i musi być jak najbardziej stanowczo oparte. Rząd węgierski spełniał zawsze i spełni także obecnie swoje zobowiązania w sprawie utrzymania pokoju i dziś jest gotów zagwarantować porządek w opróżnionej strefie. Rząd węgierski chce i tym razem udowodnić, że dąży szczerze do tego, by przeprowadzić traktat pokojowy w Trianon.

Wiedeń. (Pat). W.B.K. Dział rano posterunek żandarmerii austriackiej w Agensdorf zaatakowany został przez bandę węgierską i musiał się cofnąć do Maternsdorf. Przedstawicielom komisji międzysojuszniczej w Szoproniu, którym rząd austriacki zwrócił uwagę na te zajścia i od których żądał pozwolenia na użycie części siły zbrojnej przeciw bandom, wyjaśnił komendant węgierskiego detachmentu Ostenburg, że użył kawalerii węgierskiej przeciw bandom i że kawalerja rozgromiła je, biorąc do niewoli 100 ludzi. Przedstawienie to stoi w sprzeczności z zeznaniami żandarmerii austriackiej. Podają oni, że regularna kawalerja węgierska posuwała się przed bandami węgierskimi. Rząd austriacki zawiadomił urzędowo o tem natychmiast przedstawicieli mocarstw. Na żądanie komisji międzysojuszniczej oddział Ostenburga obsadził Astendorf aż do czasu, gdy wkroczy tam żandarmerja austriacka.

Grecy nie zajęli Angory.

Bordeaux. (Pat). Wiadomości z frontu grecko-tureckiego są sprzeczne. Podczas gdy Grecy donoszą o zajęciu Angory, komunikat turecki donosi o ogniu Turków w okolicy Sakkary. O wzięciu Angory nie ma zupełnie mowy. Obecnie sytuacja jest taka, że gwałtowne walki piechoty ustały, a trwa tylko walka artylerji.

—II—

O podwyżkę komornego.

Warszawa 8. września (tel. wł. eg.). W ministerstwie Robót Publicznych odbyło się dziś posiedzenie komisji międzyministerjalnej w sprawie uzupełnienia ustawy o ochronie lokatorów nową nowelą.

Obrady sali w kierunku znacznej podwyżki komornego, bo podobnie jak o 100 procent.

Jak Niemcy obniżają walutę polską.

Warszawa. »Przebieg Wieczorny« dowiaduje się z kół dobrze poinformowanych, że banki berlińskie stale wykupują w Gdańsku znaczną ilość waluty polskiej (do 200 milionów marek polskich dziennie). Wpływa to na powiększenie spekulacyjnej ilości marki polskiej zagranicą i przyczynia się do obniżenia marki. Niemiecka polityka walutowa wobec Polski przypomina łudząco politykę, jaką Niemcy stosowali w epoce Bismarka wobec Rosyi, obniżając kurs rubla.

—II—

Co mówią w kuloarach sejmowych o przesileniu gabinetowym.

P. Witos zmęczony jest rządami. — Rząd prawicowy, czy też centrolew?

(Telefonem od warszawskiego korespondenta »Chwilie« (eg.).

Warszawa, 8. września. Bez względu na to jaki obrót weźmie obecne przesilenie gabinetu, jedno zdaje się nie ulega wątpliwości, że nastąpi zmiana na stanowisku pierwszego ministra Rzeczypospolitej Polskiej. P. Witos miał oświadczyć swoim przyjaciołom politycznym, że czuje się zmęczony i do rządów więcej nie wróci. Nie znaczy to jednak bynajmniej, że Piastowcy wycofują się bezpowrotnie z gabinetu, o ile wyjaśniona sytuacja pozwoli zespołowi stronnictw centrowych zachować władzę w swem ręku.

Tymczasem jednak sam „Zespół” znalazł się na rozstajnej drodze. Wprawdzie p. Skulski zdecydowany jest iść ręką w rękę z Piastowcami, nie wykluczona jednak jest ewentualność secesji z klubu N. Z. L. tych elementów, którym rozstanie się z endecją przyszło ongiś bardzo ciężko. Gdyby ta przewidywania miała się zścić, wówczas prawica otrzymałaby sukurs i próbowałaby przy pomocy klubu mieszczańskiego oraz części K. P. K. stworzyć własną większość pod hasłem ratowania zagrożonego państwa.

Taki obrót wypadków nie jest jeszcze przesadzony. Liderzy centrowi nie stracili jeszcze nadziei, że uda im się „złapać” współpracę N. P. R., Litwinów a także socjalistów. Wprawdzie uchwała kongresu Łódzkiego PPS. wyklucza współdziałanie z burżuazją, ale pozwala na taką heretykę w wypadku, gdyby państwo było zagrożone. Zwołana Rada Naczelna PPS. ma omówić nowopowstałą sytuację i powziąć odpowiednią decyzję. Mó-

wia, iż nie jest wykluczone, że zostanie zwołany nadzwyczajny kongres PPS. w Warszawie celem zmiany uchwały kongresu w Łodzi.

Tymczasem „Zespół” przygotował się na wszelkie ewentualności.

Na dziś odbytem posiedzeniu ułożono tekst odezwy do społeczeństwa, w której endecy napiętnowani zostaną jako sprawcy obecnego krytycznego położenia.

Ogłoszenie tej odezwy nastąpi po zgłoszeniu dymisji gabinetu, a więc nie wcześniej niż w sobotę.

Z obrad Komisji.

Warszawa. EE Radio.) Na posiedzeniu Komisji budżetowej omawiano preliminarz min. kolei. Min. Jasiński w exposé zapowiedział podwyżkę taryf kolejowych.

W sprawie umowy polsko-gdańskiej.

Gdańsk (Pat). W sprawie umowy polsko-gdańskiej mającej na celu wykonanie i uzupełnienie konwencji z 9. listopada 1920., dowiadujemy się, że rząd polski podaje, iż doniesienie komisarza Ligi narodów w powyższej sprawie dotyczy skarbu polskiego i sprawy urzędników polskich oraz stażków polskich. Trzeba jednakże z góry przewidzieć, że cały zebrany materiał generał Hacking be-

dzie musiał przedłożyć senatowi do wypowiedzenia się i że prawdopodobnie w tej sprawie senat nie zadecyduje, lecz przedłoży ją Radzie Ligi narodów, która znowu odda ją do zbadania swojej komisji prawniczej. Odnośnie do spraw kolejowych zaznaczyć należy, że istnieją dwa rozstrzygnięcia komisji Ligi, a mianowicie z 15. sierpnia br., przyznające Polsce koleje gdańskie i z 15-go września br., regulujące szereg spraw związanych z przejęciem kolei gdańskich przez Polskę.

W decyzji z 5. września wysoki komisarz Ligi stara się uwzględnić życzenia Gdańska w całej rozciągłości, wychodząc z założenia, że Polsce nie przysługują w Gdańsku żadne prawa suwerenne, oraz opierając się na tej podstawie, aby nie popierać kolonizacji Gdańska, celem uszanowania wszelkiej odrębności narodowości miejscowej.

Pierwsza decyzja Hackinga wyłącza względnie ogranicza używanie języka polskiego na kolejach gdańskich. Decyzja Hackinga z 5. września podkreśla w niektórych wewnętrznych napisach wyłączenie języka niemieckiego. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa Rada Ligi Narodów, która ma rozstrzygać odwołanie się Gdańska przeciwko pierwszej decyzji kolejowej generała Hackinga postawi iunctim między obu decyzjami kolejowymi.

Niemiecki „Fundusz Górnośląski”.

(Bytom. (Pat). Hamburski „Acht Uhr Abendblatt” zapytuje rząd niemiecki, co się stało z tzw. „Funduszem górnośląskim” tj. z pieniędzmi zebranymi na rzecz uchodźców niemieckich z G. Śląska. Pismo to posiada dowody, że z funduszów tych korzystają nie uchodźcy, lecz członkowie Orgeschu i nie rozwiązane dotąd na G. Śląsku Selbstschutzu. Pismo nazywa podobne postępowanie wielkim skandalem.

DR. DAWID MALZ.

Dla chaluca.

Jesteśmy od wieków narodem pisma. Gdy utraciliśmy państwowość, z klęski narodowej padła na nas swa oświeceniowa szarada. Tak jest od wieków. Gdy dziś budujemy fundamenty naszej ojczyzny, budowniczo wie u granic pustyni, nie odczuwają niczego tak bardzo jak brak książki. Na drogach, które otwierają dla kultury narodu, stoi szumer i chaluca, samotni, w ciężkiej pracy uprzątania gruzów tyłowiłkowych, nad nimi bezlitośnie słońce, wysysające każdą wilgoć z ziemi bezlitośna walka z przyrodą, której życie od 2.000 lat jest tam igrzyską piasków pustynnych, które uprzątać się musi, by dostać się do ziemi miodem i mlekiem płynącej. Pożądanie książki na osobności i w samotności wzrasta do żaru i najwzrost wprost wołanie szomrów i chaluca. Nie żądają jada, z którym tam zapewne także śkapa, ani odzieży i bielizny, które ulegają zniszczeniu przy ciężkiej pracy na skałach i moczarach. Ale chcą, mocno i namiętnie chcą książki żydowskiej, by zatonać myślą w dwutysiącletnim męczeństwie przodków i jeszcze raz przeżyć nieszczęścia ostatnich lat, które rozbiły żydostwo rosyjskie i ukraińskie i wstrząsnęły podstawami żydostwa polskiego i rumuńskiego. Chcą i książkę naukową, poezji i problemy myśli rozwiązującej, rozprawy ekonomicznej i tego wszystkiego, co kroczy na wyżynach myśli ludzkiej.

Ten głód za książką i wiedzą jest najszlachetniejszą mędrą i cnotą wieków przeszłych, które się rozwija na naszej ziemi, w łonie objawienia i ekstazy proroków.

Doz od naszego wyczerpanego społeczeństwa, które sporo daje ręką miłosierną, żądamy dla naszej strazy przedniej u rubieży Ziemi Izraelskiej pokarmu duchowego. Niech stale popłynię ku brzegom Jordanu, i Morza Martwego, ku dolinie Jezreel i wyżynom gór judejskich strumień nauki, poezji, odnowionej religii i wielkiej mistyki. Przedstawiam

sobie tam nowego człowieka żydowskiego, który w szumie pustyni słyszy kroki Jahwego, wracającego z wygnania golusowego z swoim ludem, odnawiającego Przymierze Synajskie. Widzę zbliżający się renesans proroczego jasnowidzenia, jednoczącego się z mądrością Wschodu, z świętymi księgami chaldejskimi, z mądrością Buddhy i Konfucjusza, szukającego kompromisu z chrześcijaństwem które będzie szukało połączenia ludzkości na zasadzie miłości wszystkich, co mają twarz człowieka.

Palestyna jest krajem, gdzie z gorejącego krzewu rozkwitły kwiaty trzech religii mono-teistycznych, Żydowskiej, Chrystusowej i Mahometańskiej. Wierzę, że moją wyjątkowość i mistyczne, których wyrazem była w średnich wiekach księga Sohar, odrodzą się i umożliwią w tej ziemi, gdzie chadzał Bóg, obcowanie z tym drugim światem, o którym marzył Swedenburg i tyłu wielkich mistyków, na zasadach pozytywnej, empirycznie się rozwijającej filozofii.

Zwracam się do społeczeństwa, do wielkich i małych, przede wszystkim do naszej młodzieży. Stale i ciągle posyłajcie strumienie wiedzy, nauki, sztuki, religijnego samopoznania, wielkie biblioteki i nowe wydawnictwa do Palestyny, by naród książki mógł wybudować wielką bibliotekę, jak ongi w Aleksandrii i w innych centrach oświeconej ludzkości! Jak zawsze, tak i tu obowiązuje zasada: bis dat, qui cito dat!

Do społeczeństwa żydowskiego.

Z Erez Israel dolatuje proszący głos najlepszych synów narodu żydowskiego. Ci, którzy na dźwięk pierwszej pobudki, wzywającej do pracy nad odbudową ojczyzny żydowskiej, pospieszili tam, by ofiarą swych sił najlepszych i życia całego rozpoczęli budowę fundamentów dumnego gmachu przyszłości narodowej, zwracają się dziś do nas z prośbą o nadesła-

nie im książek i ratowanie ich przed głodem ducha. W walce z przyrodą, w zmaganiu się z niedostatkiem sami sobie dadzą radę. Od nas żądają tylko książek.

Czy potrzeba długich wywodów, by uzasadnić, że jest świętym obowiązkiem wszystkich tu pozostałych, wedle sił i możliwości przyczynić się do spełnienia tej prośby? Żyd każdy wie, czym jest pokarm ducha dla każdego człowieka i ocenić potrafi, czym jest on, zwłaszcza dla ludzi, którzy oderwali się od pracy umysłowej, by w pocie czoła i z wytężeniem wszystkich swych sił pierwsze owoce dobywać z piaszczystych ugorów i pierwsze ścieżki torować wśród skalistych bezdroży! A tymi ludźmi są nasi „chalucim”.

Apelujemy do wszystkich Żydów, by spełnili swój obowiązek. Pożądane są książki w wszystkich językach i każdej treści.

Egzekutywa organizacji syonistycznej dla wschodniej Galicji. Komitet lokalny stronnictwa syon. w Lwowie. Żyd. Tow. Szkoły lud. i śr., Tow. »Tikwath. Zion«, Koło kobiet żydowskich. Org. »Hechaluc«. Związki akad. »Emanah«, »Hasmonea«, »Makkabea«, »Herzliah«, »Emanah żeńska«, Org. »Haszomer Hacair«, Stow. »Awodah«, Stow. »Cirej Jehudah«, Związki »Koach«, »Tikwah« i »Hacair«.

Do zbiórki upoważnieni są: Adela Bardaschówna, Helena Zipperówna, Mejis Fabrykant, Leopold Feuerstein i Otto Finsterbusch oraz specjalne komitety miejscowe.

Adres sekretaryatu: Helena Zipper, Lwów pl. Smolki 1 A.

Godziny urzędowe: Łukasiewskiego 4/III. Zw. Hasmonea codziennie z wyj. soboty od 12—1.

TRUPA WILEŃSKA

Zrzeszenie Żyd. Artystów Dramatycznych m. WILNA. Jeszcze 11 występów

Jeszcze 11 występów

Sala teatralna przy ul. Szaszkiewicza 1. 5.

W piątek 9. września o godz. 8 wieczorem **Na pograniczu dwóch światów** (Der Dybuk. Sz. Anskiego.)

W sobotę 10. września o g. 8 popołudniu **Dni naszego życia** L. Andrejewa. Reż. L. KADISON.

W sobotę 10. września o godz. 8-mej wieczorem **KOWAL JANKEL** sztuka w 4 akt. D. Pińskiego. Reżys. J. KADISON.

W niedzielę 11. września o godz. 8. wieczorem **Niemowa** A. Wajtera Reż. KADISON.

Sprzedż bilietów codziennie w księgarni „Rath Israel”. Jagiellońska 15 od 11-1 przedpoł. i od 4-7 pop. — Od 7-mej pop. oraz w sobotę i niedzielę tylko przy kasie teatru. — Kierownik trupy M. MAZO.

Czego dostarczą Niemcy Francji.

Jak donosi korespondent wiesbadencki „Timesa” na konferencji Loucheura z Rathenauem zawarto umowę, która przewiduje plan konwencji między organizacjami niemieckimi a francuskimi. Z umowy tej przytoczymy szczegóły następujące:

Dla dostawy naturaliiów zamierzone jest utworzenie niemieckiego towarzystwa prywatnego. Ważne jest orzeczenie, stanowiące, że dostawy nie będą objęte ogólną sumą wywozu niemieckiego, lecz nastąpi to dopiero wtedy, gdy Niemcy za te dostawy zapłacą. To towarzystwo prywatne obowiązuje się wszystkich uszkodzonych Francuzów zapłacić od dnia 1-go października r. 1921 we wszystkie przedmioty, w miarę ekonomicznych możliwości Niemiec. Całość świadczeń niemieckich nie może przekroczyć wartości siedmiu miliardów marek w złocie za czas od 1. października 1921 do 1. maja 1925. Dla dostaw węgla obowiązować będą w przyszłości te same ceny co hurtowników niemieckich. Dalsze poszukiwanie bydła, zarekwirowanego przez Niemcy podczas wojny usta.

Niemcy dostarczą Francji: 62000 koni, 25.000 wołów, 25.000 owiec, 20.000 rojów pszczoł. Natomiast Francja zrzeka się innych praw do tego rodzaju, zawartych w traktacie wersalskim. Wogóle miałyby Francja prawo do 520.000 wołów, 230.000 owiec, 800.000 sztuk drobiu, 200 mil. kurczaków i bażantów, 60.000 rojów pszczoł. Niemcy zezwolą na przywóz surowców albo półfabrykatów francuskich według spisu. W

innym spisie Niemcy oznaczają kontyngent pewnych produktów, których przywóz zostanie dozwolony. Spis trzeci określi procent produktów, pochodzenia francuskiego, których przywóz był dotychczas wzbroniony.

Rząd niemiecki zobowiązuje się prowadzić w dalszym ciągu poszukiwania lokomotyw, znajdujących się na ziemiach niemieckich. Nadto Niemcy mają dostarczyć 3000 wozów, 2500 platform i 500 wozów do transportu drzewa. Francja zrekłaby się kompensaty za nieswrócone lokomotywy.

Wiadomości bieżące.

Bytom. (EE) Radio. Dnia 7. bm. zniesiono w okręgu przemysłowym G. Ś. stan oblężenia.

Bytom. (EE) Radio. W powiatach Zaodrzańskich Selbstschutz wymorowało dotychczas około 400 Polaków.

Warszawa. (EE) Radio. Rząd rumuński na zapytanie Karachana wyraził zgodę a rozpoczęcie w Warszawie rokowań w sprawie ujścia Dniestru.

Rzym. (Pat). W.B.K. We wtorek opadli legionści D'Annunzia B. rros.

Rzym. (Pat). Gwałtowne oberwanie się chmury nad Lago Garda spowodowało kilka wypadków rozbicia się okrętów.

Gdańsk. (Pat). Gazety gdańskie pisał: Gdańska fabryka broni znacznie prawdopodobnie w najbliższym czasie w całości z widowni, zanim ją obejmie w posiadanie Polska z mocy wyroku Ligi narodów. Niedawno donosiliśmy, że urządzenie tej fabryki wywozi się częściowo do Berlina, czemu dyrektor fabryki zaprzeczył. Obecnie znowu policja gdańska wpadła na trop systematycznej kradzieży rzemieni popędowych, narzędzi itp. gopelnianych w tej fabryce przez odprawianych robotników.

Wiedeń. (EE) Radio. Państwa koalicyjne wystosowały do rządu węgierskiego ultimatum z żądaniem natychmiastowego opróżnienia zachodnich Węgier przyznanych Austrii.

Warszawa. (EE) Radio. 8. bm. rozpoczął się w Warszawie ogólnopństwowy Zjazd delegatów straży pożarnych Rzeji.

Bytom. (EE) Radio. Dzienniki bytomskie podają, że komisja międzysojusznicza z inicjatywy Le Ronda pracuje nad nowym sprawozdaniem w sprawie podziału G. Ś. asku.

Berlin. (E. E.). Państwowa Rada węgłowa odbyła w piątek posiedzenie plenarne, celem uchwalenia nowej podwyżki cen węgla.

— u —

NISSON SZAPU.

Jeszcze kilka słów o „Dybuku”, Sz. Anskiego.

Nie mam zamiaru dać wyczerpującego rozbioru tej sztuki, około której powstała już cała literatura dziennikarska, pragnąłbym tylko zwrócić uwagę na dwa momenty, przez wszystkich dotychczas w dziwny jakiś sposób pominięte, którymi dramat ten zdobył sobie nadzwyczajną popularność zaraz od pierwszej chwili pojawienia się jego na scenie: mianowicie na jego żydowskość i na oryginalną technikę.

Żydowskim bez krzty naleciałości obcej kultury jest ten wprowadzony przez Anskiego świat batlanów, wędrowców, sznorerów, cudowórców, obracających się jeszcze wciąż w błędnem kole wierzeń naszego średniowiecznego ghetta i jego zabobonów, pozbawionych wszelkiej dynamiki wewnętrznej, i zdolność do czynu. Żydowskim jest i rodzimym ich cały światopogląd, ich pragnienie jakichś ekstazy, niesieci, błaskanie się po obłokach, szukanie wiecznie jakiejś wyższej koncepcji życiowej, targanie więzów ziemskich i rwanie się w zaświaty, gdzie graniczy Bóg i natura. Rodzajem jest ich pojmowanie człowieka jako istoty, dającej do coraz wyższych wieleń, jako ogniwo łańcucha rozwojowego w wiecznym doskonaleniu się.

Dlatego z taką rozkoszą wszyscy bez wyjątku — nawet ci, którym się wydaje, że już dawno przewyciężyli w sobie irracjonalne pojęcia ghetta żydowskiego, oglądamy tę sztu-

kę. Kochamy tych nie mających już nic wspólnego z nami, jak się nam wydaje, batlanów, słuchamy z zapartym tchem głębokich słów Meszulacha, szamana prawd mistycznych odsłaniającego nam rąbek misteryum bytu i przeznaczenia człowieka, zanurzamy się z lubością w tę poświęconą mistyczną, oblewającą całą akcję, rozkoszujemy się nią niby aromatem jakichś rodzimych kwiatów i dochodzimy do konkluzji, że ten świat batlanów to my sami, czy się chcemy tego przyznać czy nie. Z zdumieniem konstatujemy, że Sz. Anski, pokazawszy nam chasydów, ludzi między dwoma światami zawieszonych, wsłuchanych w poszum nurtów stworzenia i łopot skrzydeł duciów, wyzwolonych już mieszkańców zaświatów, że wykroiwszy obraz z chasydkiego życia dał nam właściwie przekrój całokształtu kultury rodzimej, kultury żydowskiej, dał nam właściwie syntezę naszej zbiorowej duszy.

To jest pierwszym powodem ogromnej atrakcyjności, jaką „Dybuk” nam ślaje. Sz. Anski dał nam sztukę nieustraszoną w pióra Ibsena, Strindberga, Björnsterna na wzór naszych współczesnych dramatyków. Anski dał nam sztukę żydowską, pełną ducha żydowskiego.

Drugim bardzo ważnym powodem powodzenia, z jakim się spotkał „Dybuk” z strony społeczeństwa żydowskiego, jest jego oryginalna budowa, jego technika artystyczna, dowodząca głębokiej znajomości istoty sztuki u Anskiego.

Laik operujący powierzchownie tylko kategoriami estetycznymi odnosi wrażenie, że w sztuce Anskiego, koloryt zbyt szeroko się rozpał z szkodą dla dzieła i że Anski, folklorysta z fachu bierze w niej górę nad

Anskim—poetą. Nie przeczę, że takie wrażenie się odbiera w pierwszej chwili — jeżeli się nie uwzględni egzotycznego motywu „Dybuka”. Bo w istocie było wypuklenie „tła”, ba! nawet przejawienie go nieodzownym postulat estetycznym tak ze względu na rozciągającą się w bezkres perspektywę akcji jakoteż ze względu na umotywowanie podstawowej idei dramatu, którą jest straszna kara za nieświadomie prawię popełniony grzech wobec uczucia, treści absolutu, a której to karze autor nie zamierzał wcale dać obcego światopoglądowi żydowskiemu podkładu fatalistycznego. Bo jeśli poeta przeniósł całą akcję na pogranicze dwóch światów, świata empirycznego i świata istnień nadprzyrodzonych, gdzie ludzie i duchy tak się przenikają, że na własne oczy widzimy uwijanie się tych ostatnich, to tem samem tak wyodrębnił środowisko, w którym rzecz cała się rozgrywa, że (pośród innych zbiorowisk ludzkich, tak je, że się tak wyrażę, zindywidualizował, iż całe środowisko musiał traktować nie jako tło epizodyczne tylko, lecz jako indywidualium, wymagające wszechstronnego naświetlenia przez pokazanie nam go w najrozmaitszych sytuacjach życiowych. Kto dalej jak Anski chciał drobne przewinienie skwalifikować jako straszną zbrodnię, ten musiał nas przedewszystkiem zapoznać z kodeksem moralnym, z sumieniem tego egzotycznego społeczeństwa, w którym grzech popełniono, z jego światopoglądem.

Stąd to uwijanie się po dramacie Anskiego tyle osób, nie mających pozornie żadnego wpływu na rozwój akcji a głoszących

Do ogółu akademików-Zydów wyższych uczelni polskich!

Stoimy w przededniu ogólnopolskiego spisu ludności, mającego się odbyć w dniu 30 bm. Żydowska młodzież akademicka, która znajdowała się zawsze w pierwszych szeregach bojowników o prawa narodowe dla narodu żydowskiego w Polsce i której nie trzeba uświadamiać o wielkiej doniosłości spisu ludności, zdaje sobie sprawę z tego, że dokładne i obiektywne przeprowadzenie tego spisu dla społeczeństwa żydowskiemu żelazny argument cyfr dla dalszej walki o zdobycie dla siebie tych praw, o które od samego powstania Państwa walczymy.

Najlepszą zaś gwarancją tego, iż wyniki spisu odpowiadają rzeczywistości, którą niektóre czynniki starają się zatuszować, będzie praca naszej młodzieży w przeprowadzeniu spisu.

Wobec powyższego wzywa się wszystkich akademików Żydów do zapisywania się w istniejących biurach werbunkowych na komisarzy spisowych, zaś wszystkie żydowskie stowarzyszenia akademickie do wzwania swych członków, aby zgłaszali się do istniejących biur werbunkowych, celem zapisania się na komisarzy spisowych.

Tymczasowy Komitet Wykonawczy Żydowskich Akademickich Instytucji Samopomocowych Uczelni Polskich.

Naturalizacja cudzoziemców w południowej Afryce.

Johanesburg. (Ż.B.K.) Tutejsze ministerstwo spraw wewnętrznych podwyższyło opłatę za naturalizację cudzoziemców z 2½ szylinga na 11 funtów. Podwyżka dotyka przeważnie niezamożnych Żydów rosyjskich, którzy przebywają w południowej Afryce i z względu na wysoką opłatę nie będą mogli uzyskać obywatelstwa południowo-afrykańskiego.

-000-

Aresztowanie córki Tolstoja.

Berlin. (Pat.) Wied. B. K. Wedle „Voss. Ztg.“ mieli bolszewicy zaarrestować córkę Lwa Tolstoja Aleksandrę hr. Tolsto, członkinię wszechrosyjskiego komitetu pomocy dla głodnych.

na sposób chóru greckiego w sposób więcej lub mniej skryzalizowany światopogląd tej na pograniczu dwu światów mieszkającej społeczności ludzkiej. Stąd nadszwyczące wy puklenie Meszulacha, nie opuszczającego prawie sceny niby chóru przewodcy, z którego ust dowiadujemy się właśnie, że w tem między dwoma światami zawieszonym królestwie panuje tylko niepisane, wieczne prawo boskie, moralność absolutu a nie jakieś paragrafy ludzkie, będące karykaturą chyba prawa boskiego. Dopiero na tle tego tak bardzo wypukłego tła ogólnego uświadomienia moralnego i głębokiego światopoglądu jest dla nas zrozumiałe rozwiązanie tragedji Anskiego.

Ale jeszcze na inną śmiałą innowację pozwolił sobie poeta ze względu na oryginalność motywu i wynikającej stąd większej swobody operowania aparatem artystycznym. Ożywił akcję przez wyprowadzenie na scenę momentów, które inny dramatyk nie operujący tak oryginalnym materiałem poetyckim mógłby tylko retrospektywnie opowiedzieć. Mam tu na myśli śmierć Chonona, bohatera sztuki, który już umiera w pierwszym akcie i go — bez żadnej szkoły dla jedności i rozwoju akcji. Tylko poeta, który akcję umieszcza między dwoma światami, gdzie duchy obcują z ludźmi, może sobie na to pozwolić. Jakoś Chonon, choć umarły, na chwilę nie przestaje działać jako żywy duch „Dybuk“ i dochodzi swych trzyrodznych praw do Lei.

KINO wyświetla od czwartku 8. bm. romans sensacyjny - awanturiczny w 5 wielkich aktach p. t.

Pasaż

Pasaż Mikołascha

Ognista Amazonka.

Spekulacja na giełdach niemieckich

Hannover. (Pat.) Wczorajsza giełda berlińska stała pod znakiem spekulacji. Akcja rządu jest bezsilna wobec roboty spekulantów obniżających niesumienne własną walutę. Reichsbank stoi pod znakiem niepo-myślnym, mając w obiegu 80 miliardów marek papierowych i nie ma nadziei poprawienia kursu wobec konieczności nowej emisji.

Sądzenie naczelnika Urzędu Przywozu i Wywozu.

Warszawa. W ministerstwie przemysłu i handlu odbył się onegdaj sąd dyscyplinarny nad naczelnikiem Wydziału Urzędu Przywozu i Wywozu p. Belfeckim, oskarżonym o udział w nadużyciach. Sąd skazał go na wydalenie ze służby.

Kto uprawia handel łańcuszkowy.

Warszawa. Tak zwani kupcy i pośrednicy łańcuszkowi nie siedzą z założeniami rękami i w miarę sił i możliwości osładzają nam żywot. Wykryto nowe, na wielką skalę zakrojone, nadużycie przy sprowadzaniu i o sprzedaniu cukru z Poznania.

Nadużycie to, o którym wobec nieukończonego jeszcze dochodzenia śledczego, szczegółów podawać nie możemy, wywołało wczoraj zarządzenie władz prokuratorskich, mocą którego aresztowano p.ów: Leszka Wiśniowskiego, dyrektora polskiej spółki nabiałowej, inżyniera Olgierda Lisowskiego — drugiego dyrektora tejże spółki i inżyniera Michała Gieysztorę.

List z Stanisławowa.

Keren Hajessod. — Nowa rekwizycja).

Komitet „Funduszu Podwalin“ przystąpił jeszcze przed kilku tygodniami do praktycznej pracy, rozpoczynając ją od zbierania deklaracji. Zorganizowano już kilka sekcji podług zawodów, a gracy wcale pięknie ma horoskopy. (Grono kilkunastu kupców żelaza subskrybowało bardzo pokalną sumę na „Keren Hajessod“).

Nie brak jednak obojętnych i opornych którzy głusi są na święte zadania „Funduszu Podwalin“ i śnać skorumpowani niewolą nie mają zrozumienia dla powagi obecnej chwili sytuacji, w której się nasz naród znajduje. Nie należy wcale nawet tego ukrywać, że między tymi indyferentnymi nie brak niestety nawet syonistów, a przynajmniej osób mniających się nimi być.

Nasi milionerzy wojenni znów mało śnać widzą materialnych korzyści dla siebie i zdaje się, że z chwilą, gdy ofiarność nie jest dla nich środkiem do jakiegoś intratnego przedsięwzięcia, — traci ona u nich tracę istnienia, a wszelkie względy innej natury widocznie nie przemawiają do ich przekonania.

Prawdziwa orgia rekwirowania mieszkań szalejąca tu od kilku miesięcy nie oszczędziła nawet, — czegoby się w myśl ustawy spodziewać należało — żyd. burzy rzemieślniczej, wychowującej 35 sierót. Onegdaj nadszedł nakaz rekwizycyjny od p. komisarza miasta Dra Ferensiewicza orzekający zajęcie lokalu burzy z dniem następnym.

Położenie burzy rekwizycyjnej jest wprost rozpaczliwe i nie wiadomo, co począć z wychowankami burzy, których społeczeństwo nasze przez lata całe kształciło i wychowywało ra przytecznych ludzi.

Po „rekwizycji“ lokalu Tow. muz.-dram. im. Goldfadena, jest to już drugi z rzędu wy-

padek zupełnego uśmiercenia żydowskiej instytucji, podczas gdy towarzystwa i instytucje nieżydowskie, choćby nawet zabawowe nie od-czuwają w ničem obecnych stosunków mieszkaniowych. Bejot.

Teatr lit.-art. „Ul“.

W zupełnie odnowionej i przez Kazimierza Kostynowicza do niepoznania zmienionej sali przy ul. Ossolińskich zainaugurował teatr literacko-artystyczny „Ul“ swój pierwszy sezon, występując odrazu z przedstawieniem doskonałym, co w ostateczności nie może dziwnem się wydawać wobec pierwszorzędnych sił wykonawczych i twórczych, które się złączyły, by stworzyć coś naprawdę wartościowego.

Na czele doskonale dobranego zespołu stanął jako kierownik artystyczny znany literat Raort, a pomocnikiem jego jako reżyser jest Bronisław Bronowski.

Oprócz całego długiego — może nawet trochę za długiego — szeregu występów solowych zawierał program dwie rzeczy zbiorowe, a to: uscenizowany gawot stylowy „Markiz i Markiza“ W. Raorta i pełną humoru, satyry i dowcipu rewię Milana p. t. „Polskie Monte Carlo“. Rzeczy te doskonale napisane wykonano bardzo starannie, nie szcędząc kosztów na kostiumy i dekoracje.

Z pośród wykonawców na uznanie zasłużyli: pełna temperamentu Hanka Ordonówna, zgrabniutka, bardzo miła i sympatyczna Ela Spineterówna, dalej Jadwiga Wernisówna, której poważna, stylowa delamacja nie przeszła bez wzięcia, wreszcie śpiewaczka Paulina Noskowska, która winna więcej zwać na wyrażną dykcję. Wykonawcy mężczy zasłużyli wszyscy na uznanie. Nie chcąc żadnego skrzywdzić wymienię ich w porządku alfabetycznym. A więc Bronisław Bronowski, humorysta niezrównany, kuletem „Targi wschodnie“ i i. doskonale ubawił publiczność, o Sewerynie Michałowskiem nie ma co pisać, gdyż znamy go wszyscy dostatecznie i umiemy go cenić tak samo jak doskonałego Mieczysława Mirskiego. Konferansjere, któremu tym razem przypadło w udziale nietylko zapowiadanie poszczególnych artystów, lecz także wręczanie im niezmiernej ilości kwiatów, był Zbigniew Orwicz a doskonałe piosenki do słów Andy Kitchmaun śpiewał dawny nasz dobry znajomy Marek Windheim. Ten ostatni kreował też główną rolę w rewii i wykazał tak znaczne zalety jako aktor (jako śpiewaka o wielkich walorach znamy go nie od dziś), że nie można wprost pojąć, że dykcja tutejszego Teatru Miejskiego mimo notorycznego braku śpiewaków operetkowych nie pozyskała tej doskonałej siły i dała się wyprzedzić przez operetkę krakowską, gdzie Windheim podobno niebawem występować będzie. W końcu jeszcze słów parę o balecie, który obok pny Spineterówny, tancerki pełnej gracji, reprezentowała para bardzo dobrych tancerzy Józefa i Karol Zieliński.

Sprawozdanie niniejsze nie byłoby zupełne, gdybym nie podniósł zasług akompaniatora Artura Müller i twórcy pięknych dekoracji Kostynowicza.

Publiczność zapełniająca salę w zupełności bawiła się doskonale, kierownicy teatru osiągnęli zatem w zupełności zamierzony cel.

Alfred Plohn.

BOGINI-LOSU

fascynujący dramat w 5 aktach. — W głównej roli uroczą artystką **Zuzanna Grandais.**
Od dziś **Kino CHIMERA**

Zdemaskowanie podżegaczy.

Lwów, 8. września.

„Ukraiński Wistnyk” ogłasza następujące pismo „Związku organizacyj Narodowych wsch. Małopolski”, które rozesłano inspektorom szkół ludowych:

Lwów, 22. 6. 1921

Wielmożny Panie Inspektorze!

Znając Pańskie poglądy na sprawę narodową, pozwalamy sobie akceptować doniosłość dwu prac szkolnych: 1) zmiany języka wykładowego ruskiego na polski i 2) tworzenie polskich klas eksponowanych.

Zmianę języka wykładowego należy przeprowadzić przynajmniej wszędzie tam, gdzie mamy trzecią część Polaków, a przy polskiem rozprószeniu i tak będziemy pokrywani, bo więcej Polaków będzie chodziło do szkoły ruskiej, niż Rusinów do polskiej.

I. Zmianę języka wykładowego ma uchwalić Rada gminna i przesłać WPańsu odpowiednią rezolucję, zaopatrzoną pieczęcią i podpisem wójta, lub komisarza rządowego (ale wtedy żąda referent w Radzie szkolnej także podpisów wybitniejszych chłopów Polaków).

O ile wójt nie chce uchwalić zmiany najlepiej niech z nim pomówi komisarz Starostwa, albo niech Starostwo rozwiąże Radę gminną, a mianuje odpowiedniego komisarza rządowego. Można zresztą dawać taki tekst uchwały: „Rada gminna w..... uchwała dnia..... zmianę języka wykładowego ruskiego na polski w szkole w..... z tem, że język ruski ma zostać jako przedmiot nauki i prosi Radę szkolną o odpowiednie zarządzenie”.

II. Klasy eksponowane polskie należy tworzyć tam gdzie jest dzieci razem rzym. kat. i żyd. 30. Tak umówiliśmy się z referentem, a nie trzeba uchwały gminy, ani świadczących T. S. L. bo Rada szkolna krajowa narzuca gminie potrzeby rzeczowe.

Dobrze byłoby postarać się, by ruska szkoła była nieczynną (np. w braku nauczyciela, budynku itd.), a dzieci chodziłyby wszystkie do polskiej klasy eksponowanej lub polskiej szkoły zorganizowanej.

Gdy teraz tworzy się klasę eksponowaną, można będzie później przemienić ją na polską szkołę zorganizowaną. Ta praca może trwać bardzo krótko, bo urwie się gdy Rusini wejdą do Sejmu. Dlatego jak najgoręcej polecamy ją uważać WPańsu Inspektora i posyłając odpowiedni wykaz, bardzo prosimy o odpowiedź w których wsiach prace obie dadzą się wykonać (ewentualnie z pomocą księży) i kiedy.

Z poważaniem

Związek organizacyj Narodowych wsch. Małopolski wiceprezes Prószyński.

Małopolski we Lwowie, ul. Lyczakowska 2.

Tak „Związek organizacyj narodowych wsch. Małopolski” stara się o ład i zgodę wśród ludności Galicji Wschodniej.

Z sali sądowej.

Krwawy epilog trójkąt małżeńskiego.

Drugi dzień rozprawy.

Lwów 8. września.

W szybkiem tempie wyczerpana została w drugim dniu rozprawy lista świadków. Jako pierwszy zeznał prof. dr. Allerhand, zastępca prawny śp. Jaworskiego a później Cesi Liebermanówny. Świadek na życzenie Trybunału udzielił wyjaśnień o konferencyach z śp. Jaworskim. Nieraz poruszał śp. Jaworski sprawę testamentu swojego, przy czem zezna-

wał, że pragnie tak rozporządzić swym majątkiem, by żonie nic z niego nie przypadło. Pewnego dnia zjawił się Jaworski w kancelarii świadka i oświadczył mu, że chce wejść w związek małżeński z Cesią Liebermanówną bez której nie może żyć. Jaworski był zrozpaczony z powodu poślubienia Cesi przez Liebermana. W lutym Liebermanowa zgłosiła się do świadka celem przeprowadzenia procesu rozwodowego przeciw mężowi. Jaworski interesował się tą sprawą i prosił świadka, by postarał się o przyspieszenie postępowania rozwodowego.

Następuje długo oczekiwany moment. Wójt wzywa do sali Cesię Liebermanową. Przewodniczący po odebraniu od niej generalistów, przedstawia jej dobrodziejstwo prawa, iż jako małżonka oskarżonego może uchylić się od złożenia świadectwa. Liebermanowa korzysta z dobrodziejstwa prawa i szybko opuszcza salę sądową, ku niezadowoleniu żadnej sensacji publiczności.

Z dalszych zeznań przytoczyć należy jeszcze zeznanie świadka Hejlesa, kierownika zakładu fotograficznego „Adela”. Swego przyjaciela śp. Jaworskiego charakteryzuje jako człowieka skrytego, który nie miał zaufania do ludzi. O Liebermanowej wspominał mu śp. Jaworski, że ją kocha. Z oskarżonym pracował przez rok w zakładzie fotograficznym i utrzymywał z nim przyjazne stosunki. Nieraz żalił się Lieberman przed świadkiem, że Jaworski ocerza ją jego żonę. Świadek przestrzegali Liebermana i zwracał jego uwagę by wytoczył większą opiekę na swoją żonę. Następnie podaje świadek genezę testamentu zrobionego przez Jaworskiego w szpitalu, w którym swój cały majątek zapisał Cesi Liebermanowej.

Z powodu niejawienia się powołanego do rozprawy w charakterze świadka urzędnika policyjnego Pomersbacha, który pierwszy z ramienia przesłuchiwał śp. Jaworskiego, wniósł prokurator na odroczenie rozprawy. Trybunał postanowił zgodzić się z wnioskiem obrońcy odczytać zeznanie świadka Pomersbacha. Z kolei odczytano szereg aktów pozostających w związku z sprawą, poczem przewodniczący odczytał pyta nie dla sędziów przysięgli. Trybunał postawił zadanie przysięgłym dwa pytania: pytanie główne w kierunku zbrodni morderstwa ewentualne na wypadek zaprzeczenia pytania głównego w kierunku zbrodni zabójstwa. Wnioskowi obrońcy o postawienie pytania dodatkowego, że oskarżony w chwili popełnienia czynu nie miał świadomości swego działania, odmówiono.

Wyrok.

Po przemówieniu końcowem prokuratora Sywulaka, który poparł akt oskarżenia, zabrał głos obrońca dr. Akser i w jednogodzinnem przemówieniu zebrał wynik rozprawy i nakreślił sylwetki trzech aktorów, tego trójkąta małżeńskiego.

Po krótkim r asume przewodniczącego sędziowie przysięgli udali się na naradę. Narada trwała przeszło godzinę.

Wśród ogólnej ciszy odczytał następnie zwierzchnik ławy sędziów przysięgłych werdykt. Na pytanie w kierunku zbrodni morderstwa odpowiedzieli przysięgli sześciu głosami „tak” sześciu głosami „nie”. Pytanie w kierunku zabójstwa za wierdzili przysięgli ośmiu głosami.

Po krótkiej naradzie odczytał s. Fida wyrok skazujący osk. Liebermana przy zastosowaniu nadzwyczajnego prawa łagodzenia kary za zbrodnię zabójstwa na sześć miesięcy ciężkiego więzienia przy wliczeniu do tej kary aresztu śledczego od dnia 12 kwietnia br. jako okoliczności łagodzące uwzględnił Trybunał nieposzlakowany dotychczas żyjący oskarżonego, stan rozdrażnienia w chwili popełnienia czynu, skłuche i żal. Prokurator zgłosił

odwołanie z powodu niższego wymiaru kary, obrońca zaś w imieniu oskarżonego wyrok przyjął i wniósł na trzymiesięczne odroczenie kary. Mimo sprzeciwu prokuratora, Trybunał przychylił się do wniosku obrońcy zarządzając równocześnie wypuszczenie oskarżonego na wolność.

NADEŚLANE.

Państwu Drom Adlersbergom gratulujemy serdecznie do narodzin synka. 11172 Tannowie.

Makabea JUTRO 10 bm. o godz. 7-mej punkt. w Egzekutywie A. C. 00000000 Sprawy bardzo ważne. 11175

DENTYSTA Dr. FRIED Mikolaja 20 Przedłużenie ul. Akademickiej róg ul. Zybkiewicza 10913 PRZYSTANEK TRAMWAJU K. D.

DENTYSTA-TECHNIK M. EHRENKRANZ POWRÓCIŁ i przyjmuje ZAMARSTYNOWSKA 20 (naprzeciw Sądu wojskowego). 11080

Inż. Zdzisław Warchałowski

rząd. up. geometra cyw. we LWOWIE UL. MOCHNACKIEGO 22, III. p. przeprowadza działy majątków, parcelacje, odgraniczenia i wszelkie inne pomiary.

Firma „Podlotek”

otwiera dnia 10 b. m. przy ul. BONIFRATRÓW 2/II. na prawo. 11084

Magazyn konfekcyjny dla pań i dzieci. 11084

Dentysta Dr. L. KATZNER

UL. LEGIONÓW 35. powrócił.

Przyjmuje od 9-1 i 3-6 10661

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY

Dra E. Rapsa i M. Rapsa

Lwów, Sykstuska 14 otwarty od 9-1 i 3-6. Ceny umiarkowane. 10901

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY 10664

Dr. REICHARDA i FEDERA

Złoczów, ul. Daniłowiczów 3, (naprzeciw Magistratu) otwary od 9-1 i od 3-6. (Ceny umiarkowane)

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych

Dr. Wilhelm Lauterstein

powrócił i ordynuje Lwów, Sykstuska 37. 11106

Operator Dr. Jakób Selzer

Lwów, ul. Fredry 1. 7, powrócił. 11086

KRONIKA.

Repertuar teatru Miejskiego.

Piątek 9. września „Dziewczyna z Holandyi”, operetka Kalmana.

Sobota 10. bm. pop. „Romantycznia” Rostanda, przedstawienie dla młodzieży.

Sobota 10. września „Żydówka”, opera Halevyego, gościnnie występ Jana Majerskiego.

Niedziela 11. bm. o godz. 3.30 popoł. „Biały mazur”.

Niedziela 11. bm. o godz. 7.30 wiecz. „Kobieta bez skazy”.

Poniedziałek 12. bm. „Dziewczyna z Holandyi”.

Wtorek 13. bm. „Cyrulik sewilski”, gościnnie występ Jarosławskiego i A. Wesółskiego

Repertuar Teatru Małego.

Piątek 9. bm. „Fircyk w zalotach”, komedia Zabłockiego.

Sobota 10. bm. „Fircyk w zalotach”, komedia Zabłockiego.

Niedziela 11. bm. „Fircyk w zalotach”, komedia Zabłockiego.

KOPERNIK — Mezzuchin — Lisenko — MARYSIENKA

Potęga talentu i talent z czałem kobiecym kojarzą się dzięki tym dwojgu artystów w wyświetlanym obecnie prawdziwie silnym dramacie w 6 aktach p. t.

„ZA KULISAMI EKRANU“.

Poniedziałek 12. bm. premiera „Zachani“, komedia w 3 aktach Caillaveta i de Fleurya.

— U —

Występy »Trupy Wileńskiej«

Premiera sztuki Dawida Pińskiego pt. »Jankiel Kowal« święciła przed zapelnioną widownią prawdziwy tryumf. Sztuka i gra aktorów zrobiła głębokie wrażenie na zachwyconych widzach, którzy z zapałem darzyli klasyczną grę rzęsiłymi oklaskami. W najbliższym numerze poświęcimy tej premierze »Trupy Wileńskiej« wyczerpujące omówienie.

— Skafiskowany został Nr. 12 czasopisma »Folksblat« z 9. b. m.

— Wydział tyd. towarzystwa dramatycznego »Juwal« w Przemyślu zawiadamia swych członków, że III. Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbędzie się w poniedziałek dnia 12 września br. o godz. 5, względnie 7 wieczorem w własnej sali przy ul. Czarnieckiego 37 II. p. 11169

— Amator na gumy. Władysław Dobrzyński, zamieszkały przy ul. Piekarskiej 19. Doniósł policyi, że ubiegłej nocy wykradziono z wozowni jego dwie gumy z tylnych kół powozu wartości 40.000 marek.

— »Fundusz precyozów« w Stanach Zjednoczonych. Z Nowego Jorku informują, że »Fundusz precyozów« przy instytucji »Keren-Hajessode« w Ameryce otrzymał rozmaite kosztowności w ogólnej wartości tysiąca dolarów. Zebrane precyozy, ofiarowane przez żydowskie kobiety Ameryki, przeznaczone zostaną na wybudowanie domów dla kobiet emigrujących do Palestyny, jakoteż na szkoły zawodowe dla dziewcząt itp. (Z. B. K.).

— Odrycie prawa o grawitacji. Barmicelli przedłożył Akademii Umiejętności sprawozdanie o odkryciu prawa w dziedzinie ogólnej grawitacji, które różni się zasadniczo od teorii Newtona i Laplace'a i dowodzi natury elektrycznej zjawiska.

— Z Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. W miesiącu lipcu i sierpniu otrzymali w Uniwersytecie Jana Kazimierza:

stopień doktorów praw: Stawarski Adam rodem ze Stryja, Mondschein Jakób ze Stanisławowa, Blatt Aleksander z Przemyśla, Weissg'as Jakób ze Szarszynie, Bodnar Józef z Nadwórnej, Tennenbaum Abraham z Tarnopola, Luftschü z Natan z Rohatyna, Adam Ludwik ze Lwowa, Arnold Szymon ze Stanisławowa, Fischer Henryk ze Lwowa, Stich Efraim z Wielkich Ocz, Loria Roman ze Lwowa, Bialicki Stanisław ze Lwowa, Durkacz Piotr z Baru, Hendrychowski Stanisław ze Stanisławowa, Hołowczak Antoni z Nadybów, Hornik Adolf ze Stanisławowa, Lipez Gustaw z Szepetówki, Pawłowski Jan z Drabiniarki, Peter Maryan z Podwołoczysk, Rudkowski Stanisław ze Lwowa, Sałahub Eljasz z Budynina, Schmidt Franciszek ze Lwowa, Schor Bernard z Buczacza, Weldon Otto z Krakowa, Weinreb Marcell ze Lwowa, Weissberg Edmund z Pomorzan, Wilk Jan z Sądowej Wiźni, Ząbkowski Ludwik z Lackiej Woli, Czarkowski, Golejewski Kajetan z Zagrobeli, Adam Adam z Nowej Wsi, Rucker Zigmunt ze Lwowa, Aleksandrowicz Artur z Huczki, Arnold Hersz ze Stanisławowa, Bergman Mechel z Gwoźdźca, Kraminer Jakób z Buczacza, Rosenberg Aleksander z Bronicy, Szreier Jakób ze Stanisławowa, Wojdyło Adam z Kidałowie, Finsterbusch

Seweryn ze Lwowa, Gehler Nua ze Stosowa, Klar Adolf z Miedwedowiec, Nagler Leon z Tarnopola, Kurkowski Stanisław z Zabna, Kwiatkowi Ferdynand ze Lwowa;

stopień doktorów medycyny: Margulies Joachim z Gródka Jagelloński go, Giniewicz Jarosław z Szumicza, Orzechowski Ludwik z Ujścia, Gailer Józef z Jarosławia, Mandelbaum Frieda z Tarnopola, Kuźmak W odzimierz z Raby, Babiak Ludwik z Ojiza, Kurzrok Jonasz z Kozowej, Kanarienstein Samuel z Drohobycza, Min's Juliusz ze Lwowa, Payrburne Jan z Łoszoza, Schimel Szymon ze Lwowa, Jorge Teofil z Kiełszowa, Spychalski Floryan z Czeszoza, Wójcikowski Waclaw z Noworadomska, Antler Róża z Drohobycza, Bartlitz Edmund z Gruszczyzna, Wałkowski Tadeusz z Żółcica, Orzechowski Tadeusz z Jagielnicy,

stopień doktora filozofii: Janina Fränkel ze Lwowa.

— Konkurs. Żydowskie Towarzystwo Szkoły Ludowej i Średniej we Lwowie Zygmunowska 17 ogłasza konkurs na nauczyciela historii żydowskiej, dla gimnazjów i pedagogium, którzyby mogli wykladać w języku hebrajskim. 11094

Wiadomości handlowe.

Lwów, 8. września 1921.

Poza giełdą w walutach i dewizach tendencya chwiejna.

Placono: Dolary ameryk. 8850, kanadyjskie 8850 marki niem. 40'50, leje rum. 41'00, kor. czeskie 48'00.

NADEŚLANE.

Hala Hermann i Munio Hauset życzą p. Elli Horowitz, Drohobycz, do zaślubin z p. Roenblumem dużo szczęścia. 11160

Moses Horowitz -- Helena Klämer Stanisławów Lądskie szlacheckie z ręczeni 11170

Na ślub nasz, który odbędzie się dnia 13 bm. o godz. 5 popoł. w Stryju zapraszamy wszystkich krewnych i znajomych. Osobnych zaproszeń nie wysyłamy.

Frydka Körner, Leon Eisenscher w Stryju. 11168

Prz. jaciółce Satze Schweolówniej do jej zaręczyn z p. Jakóbem Wolfem serdeczny Maseltow zasyla Syma Finkelman. 11180

Do zaręczyn naszej kuzynki p. Klary Baron z Kalusza życzymy dużo a dużo szczęścia H. Neumanowi w Stryju. 11176

Frydzia Nemlich -- Kiwa Nemlich Roźniatów Lwów z ręczeni w wrześniu 1921. 11178

Z okazji zaręczyn 11182 panny Adeli Asekenazówny z panem Isakiem Reizenbeinem gratulują serdecznie Sala Götzelówna wraz z narzeczonym, Edzia i Malwina Götzel.

Do zaślubin pny Silber z Sanoka z p. Fischerem gratuluje serdecznie Jakob Bienstock ze Skolego. 11181

DROBNE OGŁOSZENIA

INTERESA HANDLOWE.

Poszukuje się spółnika do sklepu biawatnego z kapitałem 2-4 milion marek nie fachowca. Zgłoszenia Kameran, Botnicka 6 11186

Poszukuję do pracowni cukierniczej spółnika, hurtownika z brzozy cukrowej lub t. p. albo też pracownię odstąpię. Zgłoszenia do Adm. pod »Pracownia«. 11136

KUPNO - SPRZEDAŻ.

Na nowy rok szkolny SKEAD NUT Elżbiety Schmil, Romanowicza 11 poleca swój bogato zaopatrzony magazyn. Wysyłka na prowincye. 10624

Kasa wertheimowska, lampy, półki na książki, pościel, porcelana, szkło i inne rzeczy do sprzedania Mochnackiego 22, II. p. od 3-5. 11162

POSAD POSZUKUJA.

Przedsiębiorca budowy kominów fabrycznych z pomocnikami poszukuje pracy. Zgłoszenia do biura ogłoszeń Tannego pod »J. H.« w Drohobyczu. 11171

Absowent uniwersytetu, rutynowany nauczyciel. Żyd poszukuje na wyjazd posady nauczyciela domowego do gimnazjum klasycznego lub szkół niższych. Zgłoszenia listowne. Woch, Sambor -- Przymyka dla »Absowenta«. 11174

WOLNE POSADY.

Posada dla dwojga dzieci 8 i 10 lat z językiem hebrajskim i grą na fortepianie poszukiwana pod dobrymi warunkami. Zgłoszenia listowne: M. Pistryner, Fabryka »Odbudowa« w Kołomyi, Aleja Wolności 3. 10954

Przyjmę akademika lub pannę wyznania mojżeszowego do dwóch panienek I. i II. gimnazjum, gra na fortepianie. Całe utrzymanie, odpowiadnia zapłata. Pisemne zgłoszenia: Inżynier Weiruch, Dynów. 11100

Kwalifikowane robotnice przyjmie natychmiast Fabryka pudełek J. Hecht, Zamarynowska Nr. 58. 11023

Adwokat Jampoler w Tłumaczu poszukuje rutynowanego koncyplenta. 10866

Poszukuję nauczycielki na wieś do ośmioletniej dziewczynki, która by ją uczyła 3 klas i francuskiego. Zgłoszenia Słowackiego 6. Diamantstein. 11143

Adwokat Rathauer w Delatynie poszukuje koncyplenta. Posada natychmiast do objęcia. 11010

Instruktora (ki do 2 dzieci I. gimn. i normalnej) na całe popołudnie ewent. z utrzymaniem poszukuje Zimmerman Sklep Krakowska 26. 11154

Magazyn konfekcyj: męskiej i dziecięcej, Körner, Lwów, Trybunałska 6, poszukuje zdolnego sprzedawcy. 11179

Poszukuję panienki do dziewczynki 7-letniej, II. klasy ewang. na 2 godz. dziennie. Zgłoszenia: Maurycy Raps, Sykstuska 2. 11166

Poszukuje się osoby z lepszego domu władającej językiem polskim i niemieckim, na godziny popołudniowe, do dwojga dzieci. Wymaganie gry na fortepianie i języka francuskiego. Zgłosić się u pana Karawana, Kościuszki 24/III. 11175

NAUKA i WYCHOWANIE.

BATOROGO 34 »Ecole française« najszybsza metoda wyuczenia języków Rodowite sów. 11 01

Przez Ministerstwo Sztuki i Kultury zatwierdzona Szkoła gry fortepianowej Salomei Abler, Jagiellońska 17 -- przyjmuje wpisy 10112

Prof. gimn. udziela lekcji historii, geografii, jęz. niemieckiego i polskiego, jakoteż lekcji ogólnego wykształcenia z szczególnym uwzględnieniem historii kultury i historii żydowskiej. Zgłoszenia Dr. R., Potockiego 20, III. p. między 3-4 pop. 11163

Nauczycielka francuskiego, konwersacja niemiecka poszukuje posady. -- Zgłoszenia »Zdolna« »Chwila«. 11187

MIESZKANIA, SKLEPY I LOKALE.

Duży lokal frontowy w suterynach nadający się na fabrykę do wynajęcia ewentualnie do spółki. Wiadomość Tatarska 2 u właściciela od 1-3. 11165

Profesorka przyjmie uczennicę na mieszkanie z utrzymaniem. -- Zgłoszenia w Dyrekcji szkoły handlowej. Zygmunowska 17. 11116

Dziewczynkę z niższych klas gimnazjalnych z zażądanego domu przyjmę na wikt i mieszkanie. Fortepian w domu. Oferty »K. L.« do Administracji. 11184

POMOC LEKARSKA.

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. SCHWARZ Sekundaryusz szpit. powszechnego
 (wzrostu i ordynacji) Słowackiego 4
 naprzeciw gł. poczty.

Okulista **Dr. MAURZYCJUSZ LAUTERSTEIN**
 b. lekarz I. klasy na I. klinice okulist. we Wiedniu
 ord. 3-5 Szopena 7 (boczna Podlewskie-
 popoł. go). - - 11151

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY
Dr. W. Grob i H. Grob
 LWÓW, LEGIONÓW 29. 11157

Ogłoszenia.

Tabliczki szkolne

zeszyty, notatki, bloki oraz wszelkie przybory szkolne poleca hurtownia znana ze swej taniości firma
ALBERT PROJEKT
 Lwów, Rutowskiego 24. 11123

Na jesień i zimę!

Raglany, kurtki i ubrania

w wielkim wyborze poleca po przystępnych cenach 11167 «
Lwowski Konfekcyjny Związek
 przy ulicy Blacharskiej 1. 8.

Za Brylanty, Złoto, SREBRO, DYAMENTY, PLATYNE,
 PLACI NAJWYŻSZE CENY
 Zagarmistrz **S. ALTHOLZ**, Lwów, Pasaż Hausmana 5
 wchodzi przez ulicę Sykstuska Nr. 6. 10145

Plaszcze górskie, węże, ROWERY, wszelkie przybory do tychże, KARBIT, GUMY do wózków dzieciennych, GRAMOFONY, płyty sprzedaje najtaniej
Malwina Immerglück
 Lwów, Jagiellońska 17
 kupuje oraz zamienia korzystnie stare płyty gramofonowe 10779

ZA BRYLANTY, ZŁOTO
 Srebro, dyamenty, perły, złoto zegarki
 placu miennie **H. GUTTERMANN**
 LWÓW, UL. SYKSTUSKA L. 14. 10895

Pierwsza małopolska fabryka wyrobów drzewnych

„BOB“
 w WADOWICACH, MAŁOPOLSKA
 oferuje amerykańskie kołki szewskie
 POSZUKUJE SIĘ ZASTĘPCÓW. 11164

Spółka akcyjna Towarzystwo ubezpieczeń

„PORT“

w Warszawie Dyrekcja na Małopolekę i Śląsk

we Lwowie, ul. Kościuszki 1. 8,

przyjmie ubezpieczenia wszelkiego rodzaju transportów kolejowych pocztowych walorowych

jak również od ognia, kradzieży z włamaniem, wypadków wszelkiego rodzaju, odpowiedzialności u taw w i od najkorzystniejszych warunkami. 1119
 Reprezentacje w Krakowie, Cieszyńsku, Bielsku
 Agentury we wszystkich miastach Małopolski i Śląska.

Ważne dla młynarzy!

Nadszedł większy transport Kasprów, Kamieni oraz gazy szwajcarskiej do firmy 11152

Riesel, Schieber, Friedländer
 Lwów, Brajerowska 11a.

ROWERY STARE oraz PŁYTY GRAMOFONÓW mogą być polamane. płacę po 85 Mk. za sztukę. **JAKÓB ROSENMAN**, Lwów, ul. Akademicka 26. 10730

Złote obrączki ślubne

14 kar. t. sztuka Mk. 350
 za fason. Złoto po kuracji dziesięcym lub w zamian za stare.
JUBILER H. MANDL KOPERNIKA 14.
 naprzeciw kościoła Kopernika. 10630

ETYKIETY

wszelkiego rodzaju wykonuje i ma na składzie **LITOGRAFIA**
 Lwów, ul. Św. Michała 4

Na poszczególne miasto Wsch. i Zach. Małopolski oddamy wyłączne

ZASTĘPSTWO

na sprzedaż jodowych „JODORAD“ soli kąpielowych przeciwno reumatyzmowi, skrofulozom, bólowi postrzałowym i t. p. 11159
 Reflektuje się tylko na firmy pierwszorzędne, w szczególności hurtownie apteczne, droguerye, apteki i t. p.

Zgłoszenia przyjmuje Tow. eksploatacji soli kąpielowych „Jodorad“
Stanisławów, Batorego 1. 5.

Obrączki ślubne sprzedaje najtaniej —
H. GUTTERMANN

Lwów, SYKSTUSKA 14. 1896

MY NOSIMY TYLKO KAPELUSZE

FABRYKI

NEUWELTA
BALONOWA-3

TRADING COMPANY

SKA HANDLOWA

HURTOWNY SKŁAD GALANTERII « « « Lwów, plac Strzelecki 1. 6

zaopatrzył bogato swój skład i poleca po cenach fabrycznych wszelkie wyroby trykotażowe, jak również pończochy, skarpetki i ubranka dziecięce oraz wszelkie towary w zakres galanterii wchodzące. 11111 « « «

Ważne do 3. września

Żakiety damskie, panińskie i dziecięce « po cenach fabrycznych poleca »

„Dom pończoch“ ulica Jagiellońska 1. 11.

10660